



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Casvvm Conscientiae De Sacramentis

Gretser, Jacob
Ingolstadii, 1611

Antipharmacum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40295

D. Mart. Luthero ſcriptum fuit Norinberga quandoq; quòd parochus quidam ineptus & absurdus, ex ipſorum ditione, mulieri cuidam debebat miniſtrare Cœnam. Sed, cum care- ret tum calice, accepit cochlear, dixitque; Accipite & bibite; hoc eſt cochlear noui teſtamenti. Hic D. Martinus Lutherus ſubridebat nonnihil; ſed mox dixit; Iſte eſt nebulo & im- poſtographicus. Quod ſi ego Dominorum Norinbergenſium eſſem loco; vellem illi dare condignum precium pro hoc coclea- ri. Eſt enim blaſphemia manifeſta. Ad annum illum in carce- rem condicurarem, diceremque; huic cocleari talis debetur; beca, ſeu corbita.

Antipharmacum.

SI Lutherus, Pomeranus, aut Ionas tale quid deſi- gnaffent, mitior ſententia lata fuiſſet: imò factum Eu- angelio conſentaneum pleriq; , ſi non omnes, cenſuiſ- ſent: nam ſi Nouatoribus licuit mutare calicem in po- culum, & Germanicum Kelch in ein Becher oder Trinckgeſchier/ oder in ein Tranck/ mirum certè eſſet, ſi huic miſero Ruricola Prædicanti non licuiſſet eâdem Euangelicâ libertate & plerophoria mutare calicem in cochlear: cum de iis, quæ ad ſubſtantiam Sacramenti Lutherani requiruntur, nihil defuerit: nam adfuit panis & vinum: & proculdubio ruralis iſte præco verba inſti- tutionis ex S. Paulo I. Cor. II. ſuper Panem & vinum iam antea recitauerat; & tum tantum, quando mulieri vinum porrexit; dixit: Hoc eſt cochlear noui teſtamenti: quod non immerito fecit: quia mentiri noluit. Men- titus autem fuiſſet, ſi dixiſſet, Hic eſt calix noui teſtamenti; quia cochlear non eſt calix; nec vice verſa.

Quæritur XII. Quid faciendum, ſi aliquid de pani- bus & de vino conſecratis remaneat, & non conſuma- tur.

tus. Respondetur; hic inextricabilem labyrinthum existere: nam in hodiernum vsq; diem Nouatotes constanter definire non potuerunt, quid cum huiusmodi reliquiis agendum sit. Teste enim Luthero, in Colloq. Mensalibus Lat. Tit. *de cœna* Tom. 2. Heluetij olim, Augustani, Ulmenses, Francofordienses, *ceremonias seruabant deformatas, communicabant enim ad mensam stantes, Minister post consecrationem discedebat, relictis communicantibus ad mensam: superfluo vino in terram effuso, & relictis partibus non acceptis.*

Nimis profecto inciuiliter & inhumanè. Quid enim opus erat effundere vinum in terram, quod effundi poterat iu guttur Ministri, vel æditui, vel alterius boni socij? vt quid perditio hæc? Poterat dari pauperibus & sitientibus. Prudentius nunc Lutherani agunt; qui si quid de sanguine non Christi, sed vix superfit, in id, tanquam in vacuam possessionem, aut ipse *Prædicans*, aut *Prædicantissa*, Aedituus aut Aeditua inuolant, & dominium sibi vendicant: credunt enim in vsu consumptibilibus Dominium ab vsu non distingui: tamen si Prædicantes in panibus deuorandis segniores sunt, quam in elambendo vino; vt nuper adeo probatū exemplo Ioannis Baderi Prædicantis Ensiæ in Austria, qui si quid de vino superfit, illud non tantum retro, sed & ante & iuxta altare publicitus elingit, intactis panib. residuis; fortè quia magis sitit, quàm famet: Panesque pro paruulis suis seruat; ne panem desiderent, & non sit qui eis frangat. Quo de more huius *Ensiæ austriaci* buccinatoris existant duo Germanici Tractatuli non ita pridem excusi, lectu non iniucundi. Certè *Monstrantiam* seu *ciborium*, in quo huiusmodi panes asseruent; aptius non habent, quam suos pusiones & pipiones.

Non

Non ignoro, quàm acriter Lutherus inuectus fuerit in M. Simonem Wolferinum Anno 1543. eo quòd vinum ex cœna residuum cum alio vino communi miscere & epotare fuerit solitus: Ex quo sequitur, Lutherum, vinum illud habuisse pro sanguine Christi; nam si pro tali non habuisset, causæ nihil erat, cur tam cholericè in Wolferinum insurgeret. Alibi tamen aliter sensit Lutherus extraque vsum & sumptionem corpus & sanguinem Christi non agnouit: nominatim in Concordia cum Bucero Wittebergæ inita Anno Domini 1536. de qua fusè agit Calvinianus Hospinianus parte secunda Historiæ Sacramentariæ ad Annum 1536.

Antipharmacum.

IN hac tanta sectariorum, tanta in re, dissensione, quilibet animaduertit, verum esse illud, quod olim à S. Hieronymo scriptum est. *Vagi sunt sensus hæretica deceptionis. In tam innumera hæc pestis se findit, ut penitus quos sint, inuestigari nequeant. At Catholica veritas vaga & inuestigabilis non est, quia una eademque est agnita totum per orbem fidelibus.* Occurrit & illud Lutheri Tom. 2. Epist. Lat. ad Stifelium fol. 309. *Ista sectarum pugnantia signum est Satana esse, quod docent, eo quod Spiritus Dei non sit dissensionis Deus, sed pacis.*

Quæritur XII. Vtrum si aliquid de vino Lutherianum in morem consecrato defluat in vestem communicantis, aut in terram, aut alio, illud ore sugi, & pars tali vino tacta radi debeat.

Solutio huius quæstionis intelligetur ex sequenti Historia, quam memorat M. Ioannes Hackenburg, Prædicans Erffurdienſis in libro contra novos Zuinglianos.